



2020

TOIMINTAKERTOMUS

RKI

RAUHANKASVATUS-
INSTITUUTTI

SISÄLLYS:

Toiminnanjohtajalta	3
Toimintakertomus	6
1. Kasvattajat antirasismiin valtavirtaistajina	7
2. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyö: työkaluja ja toivoa poikkeusaikana	9
3. Globaali vastuu: kohti kestävämpää tulevaisuutta	13
4. Rauhankasvatuksen viesti ja kumppanuus	15
5. Projektioorganisaatio mahdollistaa kehittämisen tuoden samalla haasteita toiminnan vaikuttavuuteen ja kestävyYTEEN	16

2020

TOIMINTAKERTOMUS

Toiminnanjohtajalta

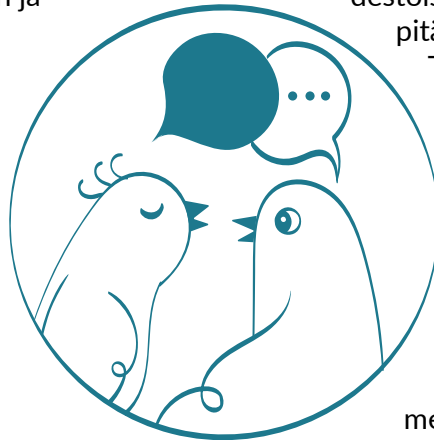
Historia tulee muistamaan vuoden 2020 vuotena, jolloin monet itsestään selvinä pitämämme asiat piti ajatella uudelleen ja löytää uusia tapoja toimia hyvinkin ennakoimattomalta tuntuvassa ympäristössä. Australian katastrofaaliset metsäpalot, Itäisen Afrikan heinäsiirkkatuhot, populististen poliittisten ääriilikkeiden kannatuksen nousu, demokraattisen järjestelmän kyseenalaistaminen erityisesti Yhdysvalloissa poliittisen johdon toimesta ja tietysti globaali pandemia vaikuttivat koko maailman väestön elämään. Vuoden dramaattiset tapahtumat tekivät näkyväksi sen, että maailma ei ole vielä valmis ja rauhaa on rakennettava jokainen sukupolvi kerrallaan.

RKI:ssa vuosi toi mukanaan muutoksen toimistoarjesta etätyöskentelyyn kodeissa, eri puolilta Suomea pidettäviksi suunniteltujen lähikoulutusten siirtämistä Teamsiin ja kansainvälisten tapaamisten ja kokousten perumista tai muuttamista Zoom-etäympäristöön. Peruimme, uudelleenaikataulutimme ja muokkasimme toimintaamme koronakäyrien mukaan.

Samaan aikaan, kun maailmassa kuohuu, rasismista ja epätasa-arvoisista rakenteista tuli yhä näkyvämpiä. Keskeiset rauhankasvatukselliset teemat alkoivat myös julkisuudessa näkyä suojeltavina ja muutosta edellyttävinä kysymyksinä. Keskeisten teemojen nouseminen yhteiskunnallisen keskustelun ytimeen loi käyttöenergiaa työllemme. Oli yksinkertaisempaa viitata asiaan, jonka ihmiset näkevät ja tunnustavat arjessaan ja ympäröivässä yhteiskunnassa, kuin puhua asioista, jotka ovat toki relevantteja, mutta tuntuvat olevan kaukana tai itsestään selviä.

Nyt kevättalvella 2021 vuoden takaista aikaa muistelllessani, vuoden 2020 ensimmäinen neljännes tuntuu ihan eri aikakaudelta. Vuosi alkoi vauhdikkaasti ja tapahtumarikkaasti: Vuoden ensimmäisen kahden kuukauden aikana ehdimme järjestää kaksi kansainvälistä kumppanuustapaamista, kymmenkunta koulutuspäivää ja tusinan työpajoja nuorille. Tammikuisilla Educa-messuilla jaoimme 2 000 kappaletta kirjoittamaamme uunituoretta Agenda 2030 teemapäivät -opasta opettajille ja seurassimme kävijämäärien kasvua innostuneena uusien Agenda 2030 -teemapäiväsivujen kerätessä heti avautumisensa jälkeen runsaasti kävijöitä. Maaliskuun alussa ehdimme viettää näkyvästi rasisminvas-taista viikkoa järjestämällä tilaisuuksia Helsingissä ja Oulussa, muun muassa Luulot Pois! -seminaarin Haaga-Helian ammattikorkeakoulun tiloissa. Kahdestoista päivä maaliskuuta olin lupautunut pitämään avajaispuheenvuoron Europe Talks About Solidarity -konferenssissa Itävallassa. Olin sopinut samalla Wienissä tapaamiset parin pitkäaikaisen yhteistyökumppanimme kanssa. Meillä oli alustavia suunnitelmia uusista kehittämishankkeista ja tarve saada tavata kasvotusten ja puhua ideoita yhdessä eteenpäin. Seminaari peruttiin edellisenä iltana ja sen jälkeen suunnitelmat toistensa perään menivät uusiksi.

Koronatilanne tuli meille, kuten muillekin, yllättäen mutta päätimme heti perua kaikki tapahtumat seuraavilta viikoilta ja pysähtyä pohtimaan, miten voimme organisaationa edistää yhteiskunnallista vakautta ja luottamusta tulevaan silloinkin,



kun seuraavien päivien ja viikkojen suunnitelmat menivät globaalin pandemian myötä jatkuvasti uusiksi ja tilanteen oli mahdollista johtaa pitkittyneeseen, jatkuvaan muutokseen ja epävarmuuteen kohderyhmiemme arjessa. Mikä on pysyvää ja minkä pitää muuttua, jotta saamme itsellemme työrauhan ja vakauden, ja sitä kautta tarvittavan kapasiteetin muiden tukemiseksi?

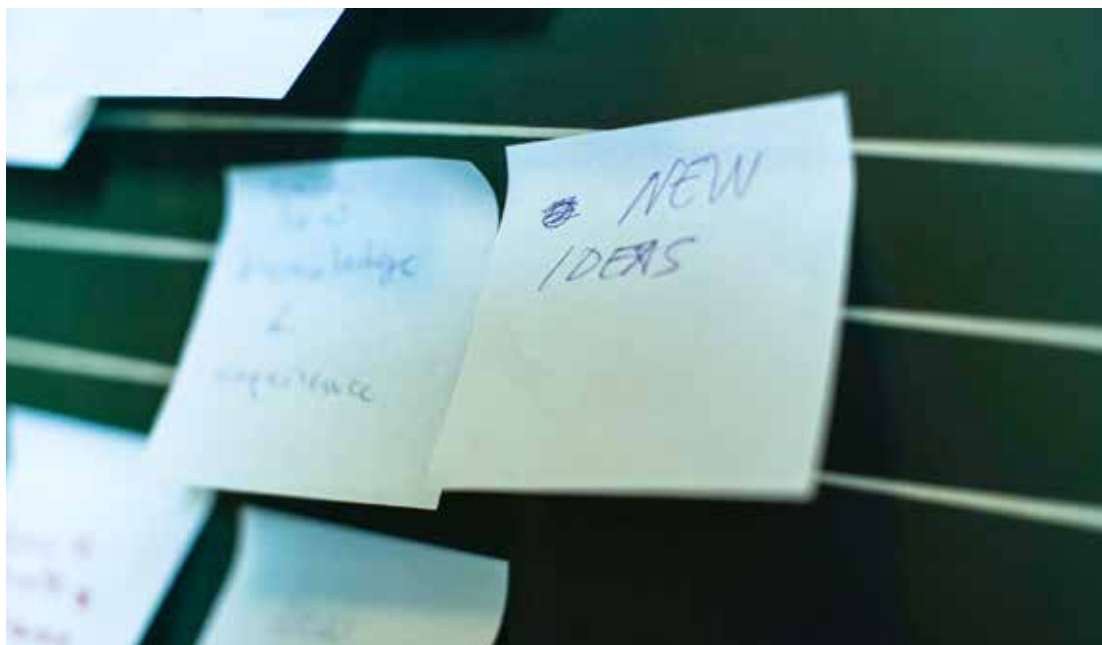
RKI:ssa päätimme heti aluksi ottaa kalentereiden tyhjenemisen seminaareista, tapahtumista ja koulutuksista mahdollisuutena pysähtyä ja arvioida toimintaamme ilman jatkuvaa kiireen tuntua sekä saattaa keskeneräiset kehittämisprosessit valmiiksi.

Samalla teimme päätöksen keskittyä ainoastaan ydinosaamisalueisiimme ja niihin asioihin, joihin voimme poikkeuksellisessa tilanteessa vaikuttaa, ja joissa voimme konkreettisesti tukea kasvattajia heidän omassa työssään muutoksen keskellä.

Hankalasti etätoteutukseen soveltuvat kokonaisuudet siirsimme kokoontumisrajoitusten ja koronariskin jälkeiseen aikaan tai vaihtoehtoisesti siihen asti, kunnes me tai kohderyhmämme olemme kehittäneet uusia toimivia tapoja työskennellä etänä. Toimintamme keskiössä on kautta historian ollut

erilaiset kohtaamiset ja yhdessä toimimisesta ja ajattelemisesta syntyvä oppiminen ja oppimisesta syntyvä yhteiskunnallinen muutosvoima.

Erityisesti olemme priorisoineet yhteiskunnan päätöksenteosta ja toimijuudesta syrjäytettyjen yksilöiden ja väestöryhmien osallisuuden vahvistamista kaikessa toiminnassamme. Tähän olemme pyrkineet systemaattisella antirasistisella työllä. Käytännössä tämä on tarkoittanut tilojen valkoisuuden tietoista näkyväksi tekemistä ja muuttamista, tilaisuuksien järjestämistä erilaisiin vähemmistöihin identifioituille heille tutuissa tiloissa ja turvallisemman tilan periaatteiden sanoittaminen ja noudattaminen sekä vuorovaikutuksen tasa-arvoistamista esimerkiksi inklusiivisen dialogin kautta. Etätyöskentely teki mahdolliseksi noudattaa tiettyjä kehittämisyytemme tuloksena syntyneitä ja toimiviksi todettuja käytännön ratkaisuja, prosesseja ja toimintatapoja. Huomasimme nopeasti, että yksinomaan verkossa toimiessa inhimillinen, ihmisen ihmisenä kohtaaminen, joka on kaiken rauhankasvatuksemme keskiössä, muodostuu helposti toisilleen tuntemattomien ihmisten kesken hyvinkin muodolliseksi. Ryhmytymistä ja psykologista turvallisuutta lisäävien elementtien tuominen sys-



temaattisesti osaksi kaikkea toimintaamme vaikeutui. Jo pelkästään tietokoneen näkymä Zoomissa, Teamsissa tai muissa käyttämässämme ohjelmissa, jossa kaikki kuulijat tuntuvat tuijottavat yhtä puhujaa rivinä, tuo kohtaamiseen helposti yksisuuntaisen, ohipuhuvan, väittelevän tai muulla tavoin dialogia häiritsevän dynamiikan. Tai sitten ryhmä visualisoitui vain pieniksi palluroiksi näytön alareunassa. Etäfasilitoinnissa onnistuminen ei tapahtunut itsestään, vaan vaati oman metodologiamme muuttamista ja paljon uuden opettelua. Harjoittelimme tätä keväällä järjestämällä nuorille Toiveista Totta -työpajoja, joista saimme kannustavaa palautetta.

Etäopetuksen ja etätyön käynnistyminen vaati meiltä paljon uudelleen ajattelemista ja kokeilua. Samalla uudenlaisen työskentelyn kehittäminen, omaksuminen ja sen saama vastaanotto nuorisotyöntekijöiden ja opettajien keskuudessa osoitti niin suomalaisten ammattikasvattajien rohkeuden muuttaa totuttuja tapoja tehdä asioita kuin työtehteen ratkaisukeskeisyyden. Keskellä poikkeustilaa, jossa kasvattajien rooli vakauden, ennustettavuuden ja turvallisuuden vahvistajana yhteiskunnassa, heidän laaja ammattitaitonsa ja monipuolinen osaamisensa tuli näkyväksi myös koulun arkea vähemmän tunteville. Rehtorit, opettajat ja nuorisotyöntekijät ottivat verkkojärjestelmät nopeasti osaksi päivittäistä työtään.

Mutkaton suhtautuminen etäyhteyksien kautta tapahtuvaan vuorovaikutukseen ja kouluttamiseen säilyy varmasti jatkossakin osana arkeamme. Näin mahdollistamme myös valtakunnallisen osallistumisen toimintaamme ja vähennämme tarpee-

tonta matkustamista, kun fyysisiä tapaamisia järjestetään valikoidummin. Samalla maailmamme pienei, kun 10 000 kilometrin päässä asuvat kumppanimme eteläisessä Afrikassa ovat samojen etäyhteyksien kautta yhtä saavutettavissa kuin samassa kaupungissa asuva kollegat. Oppimalla vuorovaikuttamaan ja työskentelemään verkossa maantieteelliset raja-aidat kaatuivat huomaamatta ja työmme globaali ulottuvuus otti kukonaskelaita.

Vuosi 2020 ei jättänyt kenellekään epäselväksi globaalin keskinäisriippuvuuden merkityksen suuruutta, muutoksen vauhtia ja digitalisaation tärkeyttä. Mutta mitä poikkeuksellinen vuosi niistä ja muusta meille todella opetti? Muuttuiko vuoden aikana mikään oleellisesti RKI:n tavassa tehdä työtä ja tapaamme kasvatuksen tarpeeseen?

Rauhankasvatusinstituutti viettää tänä vuonna 40-vuotisjuhluvuottaan ja juhluvuotemme aikana haluamme rakentaa toivoa ja muutosvoimaa. Kuten Nelson Mandela on asian niin hienosti aikoinaan ilmaissut: vahvin väline muutokseen on koulutus ja kasvatus. Maailmassa, jonka pysyväksi olotilaksi vaikuttaa muodostuneen jatkuva raju muutos, paras evästyks, jonka

nuorille voi antaa kestävän rauhan teemoista on vallan ja normien kriittinen tarkastelu sekä kyky käsitellä muutoksia ja säilyttää henkinen tasapaino uusissa tilanteissa. Täten viesti, joka ei lakkaa olemasta relevantti: ”ole se muutos, jonka haluat maailmassa nähdä” ohjaa RKI:tä myös juhluvuotena ja kohti uutta strategiakautta.

Kiitän lukuisia yhteistyökumppaneitamme kuluneesta vuodesta. Olipa vuosi, mutta ihan hyvin me pärjäsimme!

Helsingissä 31.3.2021

Riikka Jalonen
Toiminnanjohtaja

Toimintakertomus

Rauhankasvatusinstituutti on sitoutumaton rauhankasvatuksen asiantuntijajärjestö, joka edistää yhteiskuntarauhaa ja keskinäistä luottamusta kasvatuksen keinoin Suomessa. RKI tukee opettajia, nuorisotyöntekijöitä ja muita ammattikasvattajia heidän työssään. Tuotamme ja jaamme tietoa, näkökulmia, menetelmiä ja osaamistamme moninaisten kasvattajien hyödynnettäväksi, jotta he voivat edistää rauhaa omassa työssään.

RKI:n visio on yhteiskunta, jossa yksilöt ja yhteisöt toimivat rohkeasti rauhan, vastuullisuuden, väkivallattomuuden ja globaalien oikeudenmukaisuuden puolesta ja ovat valmiita haastamaan eriarvoistavat normit, valtarakenteet ja ajattelutavat.

Toimintavuoden 2020 aikana RKI keskittyi kolmeen temaattiseen painopisteeseen. Ne seuraavat RKI:n nykyistä strategiaa (2017–2021) ja samalla pohjustavat uutta strategiakautta 2022–2030.

- 1. Antirasismi**
- 2. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo**
- 3. Globaali vastuu**

Vuoden aikana RKI kehitti näistä teemoista uusia työmenetelmiä, malleja ja työkaluja kasvattajien käyttöön sekä tarjosi niistä koulutusta varhaiskasvatuksen opettajille, rehtoreille, opettajille, nuorisotyöntekijöille, muille kasvattajille sekä pyrki vaikuttamaan niistä käytävään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja kasvatustyötä määritteleviin lakeihin, politiikkaohjelmiin, resurssointeihin ja ohjeistuksiin.

Yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumisen ja rakenteisiin kohdistuvan vaikuttamisen tarkoituksena on luoda tilaa toiminnalle, muutokselle ja toivolle yhteiskunnassa. Rauhankasvatusinstituutti valittiin vuonna 2020 Unescon viralliseksi kansalaisjärjestökumppaniksi ensimmäisenä suomalaisena kansalaisjärjestönä. Yhteistyön kautta meillä on yhä paremmat mahdollisuudet vaikuttaa globaalisti

rauhankasvatuksen sisältöihin ja toimintamalleihin sekä jakaa tietoa suomalaisesta rauhankasvatuksesta kansainvälisesti.

Työmme tavoitteena on vahvistaa yksittäisten kasvattajien kompetenssia ja siten saada aikaan kestäviä vaikutuksia ja toimintakulttuurin muutosta suomalaisessa yhteiskunnassa ja erityisesti kouluisa, päiväkodeissa, nuorisotaloilla ja muissa nuorisotyön ja opetusalan instituutioissa.

Vuoden aikana RKI järjesti yhteensä yli 200 koulutustilaisuutta, seminaaria ja muuta tapahtumaa rauhankasvatuksen teemoista. Maaliskuusta lähtien, muutamaa syyslukukauden alussa järjestettyä koulutusta lukuun ottamatta, kaikki toiminta järjestettiin etänä. Tarjosimme vuoden aikana tuhansille opettajille, rehtoreille, nuorisotyöntekijöille ja muille kasvatusta ja opetusalan ammattilaisille ja vapaaehtoisille monipuolisesti täydennyskoulutusta sekä ideoita, malleja ja menetelmiä miten edistää tasa-arvoa, globaalia vastuuta, antirasismia ja yhdenvertaisuutta. Teimme tiivistä yhteistyötä peruskoulujen, päiväkotien, yliopistojen, ammatikorkeakoulujen, ammattikoulujen, kuntien sekä järjestöjen kanssa. Lisäksi toimimme yhdessä satojen nuorten kanssa tukien erityisesti nuorten aktivistien yhteiskunnallista osallisuutta ja omaehtoista kansalaistoimintaa.

Hankerahoituksella saadut lisääntyneet resurssit kohdistettiin strategian mukaisesti yhdenvertaisen ja inklusiivisen työotteen vahvistamiseen ja viestinnän saavutettavuuden kehittämiseen. Lisäksi vahvistimme vuoden aikana osaamistamme etäfasilitoinnissa ja kehitimme työtapojamme ja välineitämme tarjotaksemme yhä paremmin saavutettavia koulutuspalveluitamme kohderyhmillemme etäyhteyksien kautta.

1. Kasvattajat antirasismien valtavirtaistajina

Rauhankasvatusinstituutin viime vuosina tekemässä toiminnan uudelleen arvioinnissa ja strategisessa kehittämistyössä on noussut entistä tärkeämmäksi opettajille ja varhaiskasvattajille suunnatun antirasistisen koulutustarjonnan lisäämisen kautta vaikuttaminen koulujen toimintakulttuuriin ja käytänteisiin. Vuonna 2020 antirasistisen työotteen käsittelylle ja kehittämiselle aukesi jopa suunniteltua enemmän mahdollisuuksia. Rauhankasvatusinstituutin vuosien työ antirasististen käytänteiden vahvistamiseksi kasvatustyössä sai valtakunnallista näkyvyyttä ja RKI profiloitui Suomessa merkittävänä antirasistisen kasvatuksen asiantuntijatahona.

Black Lives Matter -liikehdintä nosti vuoden aikana myös Suomessa yhteiskunnalliseen keskusteluun rakenteellisen rasismien ja siihen puuttumisen tärkeyden. Antirasismia ei tarvinnut enää aiempien vuosien tapaan kätkeä muiden käsitteiden taakse, vaan tarve antirasistiselle työotteelle

ja koulutukselle tunnistettiin entistä useammalla taholla, joka näkyi myös rahoituspäätöksissä. Koulutusten vaikuttavuuden kannalta merkittävää oli se, että pääsimme kouluttamaan kokonaisia työyhteisöjä. Rakenteellinen rasismi elää käytänteissä ja toimintakulttuurissa ja siksi sen purkamisen edellyttää koko työyhteisön mukaan ottamista kehitysprosessiin. Vuoden 2020 aikana painopiste oli opettajien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten kouluttamisessa. Kysyntä kasvoi kuitenkin jatkuvasti myös nuorisotyössä sekä muissa työyhteisöissä.

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle (Kasko) tuotettu antirasistinen koulutuskokonaisuus tarjosi tilaisuuden kehittää antirasistista koulutusta pitkäjänteisesti ja laajassa mittakaavassa. Kokonaisuus sisältää kaikkiaan 165 kappaletta työpajoja koulujen, oppilaitosten ja päiväkotien henkilökunnalle lukuvuonna 2020–2021 sekä syyslukukautena 2021. Syksyn 2020 aikana tuotettiin Ensiaskeleita antirasismiin -työkirjat kaikille oppiasteille suomeksi ja ruotsiksi sekä videomateriaalia



tukemaan antirasistisen työotteen käyttöönottamista työyhteisössä.

Työpajojen tuloksena varhaiskasvatyksiköiden ja oppilaitosten henkilöstön ymmärrys siitä, mitä syrjintä ja rasismi ovat ja miten ne ilmenevät yhteiskunnassa sekä omassa arjessa ja omalla koulutusasteella, kasvoivat. Henkilöstö sai koulutuksesta välineitä tunnistaa ja tunnustaa yhteiskunnassa ja kasvatustilanteissa vallitseva rakenteellinen rasismi, välineitä ja tapoja rasistiseen kielenkäyttöön ja käytökseen puuttumiseen sekä valmiuksia yhdenvertaisen toimintakulttuurin edistämiseen osana omaa työtään.

Koulutuksista kerätyn palautteen pohjalta vastaajat pitivät koulutuksen sisältöä tarpeellisena, ja kokivat pystyvänsä hyödyntämään koulutuksessa opittua omassa työssään sekä jakamaan oppimaansa myös työyhteisölle.

Vuoden aikana tuotettiin myös Haaga-Helian ammattikorkeakoulun kanssa useasta koulutuspäivästä koostuvat antirasistiset koulutusprosessit Stadin ammattikoulun johdolle ja opettajille sekä Varian ammattikoulun ja Vantaan lukioiden koulupsykologeille ja kuraattoreille. Lisäksi järjestimme yhdessä Haaga-Helian ammattikorkeakoulun kanssa ammatillisen toisen asteen opettajille suunnatun val-

takunnallisen, antirasismia käsittelevän seminaarin Helsingissä rasisminvastaisella viikolla.

Kansainvälisen antirasistisen kehittämishankkeen koulutukset siirtyivät COVID-19-tilanteen vuoksi vuodelle 2021 helmikuusta Sloveniassa järjestettyä opettajille suunnattua kolmipäivästä koulutusta lukuun ottamatta. Vaikka yhteiset tapaamiset ja koulutukset jäivät odottamaan parempia aikoja kohtaamisille, hankkeessa jatkettiin etäyhteyksien kautta kumppanien kesken tiivistä osaamisen ja kokemusten jakamista sekä yhteiskehittämistä. Tämän tuloksena keväällä 2021 julkaistaan yhteistyössä tuotettu koulujen ja oppilaitosten henkilökunnalle suunnattu antirasistinen opas sekä verkkokurssi.

Kasvatusalan henkilöstön lisäksi RKI koulutti antirasismiteemasta nuorisotyöntekijöitä, evankelisluterilaisen kirkon henkilöstöä, THL:n tutkimus- ja projektihenkilöstöä, taideyliopiston opettajia, HSL:n lipuntarkastajia, Päijät-Hämeen sairaanhoitopiirin henkilöstöä ja useiden kansalaisjärjestöjen henkilöstä ja vapaaehtoisia.

Vuoden aikana antirasismia käsitteleviä koulutustilaisuuksia järjestettiin yhteensä 62 ja niihin osallistui yli 1 000 henkilöä, joista yli 90 prosenttia oli kasvatusalan ammattilaisia.

”Sain lisää keinoja tunnistaa ja puuttua ilmiöön. Jokaisen olisi hyödyllistä suorittaa tämä koulutus.”

”Ymmärsin, kuinka vieraita nämä asiat ovat työyhteisössäni ja kuinka paljon antirasismista täytyy puhua täällä. Kurssi herätti näkemään vaikeita kohtia työyhteisössä.”

2. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyö: työkaluja ja toivoa poikkeusaikana

Opetushallituksen kyselytutkimuksesta (2020), jolla selvitettiin lain velvoittaman tasa-arvosuunnittelun toteutumista perusopetuksessa, kävi ilmi, että isossa osassa koulujen tasa-arvosuunnitelmia on puutteita: ”Tulokset viittaavat siihen, että kouluilla on tasa-arvolain suunnittelua koskevien velvoitteiden tuntemuksessa aukkoja. Koulut tarvitsevat lisää opastusta ja neuvoja, jotta tasa-arvotyötä voidaan tehdä paikallisesti koulujen ominaispiirteet ja tarpeet huomioiden”, kommentoi selvityksen tuloksia opetusneuvos Satu Honkala. Rauhankasvatustutkimusinstituutissa tähän tarpeeseen vastattiin uuden materiaalin ja koulutuskokonaisuuden avulla.

Rauhankasvatustutkimusinstituutti on kehittänyt Tasa-arvokompassin kansainvälisessä yhteistyöhankkeessa, jossa on kansalaisjärjestöjä ja yliopistoja kahdeksasta maasta, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi varhaiskasvatuksessa, peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa. Tasa-arvokompassin avulla on mahdollista sekä laatia että päivittää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja säännöllisesti käytettynä sen avulla on mahdollista seurata ja arvioida oman tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön etenemistä. Mikä tärkeintä, sen avulla saadaan näkökulmia ja käytännön vinkkejä arkisten käytänteiden ja toimintakulttuurin kehittämiseen. Kuluneen vuoden aikana toteutimme Opetushal-

lituksen tuella Tasa-arvo toimintakulttuurin keskiöön -koulutuksia valtakunnallisesti (Joensuu, Jyväskylä, Keski-Suomen O3-kunnat, Kokkola, Lappeenranta, Mikkeli, Turku ja Vantaa), joissa perehdyttiin Tasa-arvokompassiin ja pohdittiin sen sovel- lusmahdollisuuksia juuri oman päiväkotiyksikön, koulun tai oppilaitoksen tarpeisiin. Koulutus tavoitti noin 150 osallistujaa. Saimme erittäin hyvää palautetta koulutettaviltamme: 96 prosenttia osallistujista antoi koulutukselle arvosanan hyvä, todella hyvä tai erinomainen (52 % kuvaili koulutusta todella hyväksi, 17 % erinomaiseksi ja 27 % hyväksi).

Eriyisen kannustavana pidämme palautetta, joissa näkyy, että onnistuimme herättämään ajatuksia ja tarjoamaan käytännöllisiä työkaluja opettajien työtä tukemaan

Toivomme pystyvämme jatkamaan Tasa-arvokompassi-koulutuksiamme, sillä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä on kyse pitkäkestoisesta toiminnasta monien eri toimijoiden kesken. Samansuuntaista viestiä saimme myös koulutukseen osallistuvilta: ”Ennako-oletukset ja omat arvot ohjaavat vahvasti luokittelua ja normittamista, mikä on välttämätöntä tiedostaa tasa-arvotyötä tehdessä. Käsite on laaja, vaatii pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen työskente- lyn juurtuakseen käytäntöön.”

”Kuinka monimuotoinen ja monitahoinen asia onkaan kyseessä.”

”Opin materiaalien ja keskustelujen avulla paljon itsestäni, tiedostamat- tomista ajatuksistani tai toimintatavoistani, joita tulisi kriittisemmin tar- kastella. Lisäksi sain paljon apua ja vinkkejä omaan opetukseen ja yhtei- seen toimintaan koulussa.”

”Omien luulojen ravistelu! Luulee olevansa niin tasa-arvoinen...”

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus olivat vuoden aikana myös RKI:n nuorisotyötä kehittävän toiminnan keskiössä. Kehittämistyömme tavoitteena on vahvistaa nuorisoalan ammattilaisten sekä nuorten kompetenssia edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä vaikuttaa nuorisoalan toimintakulttuurin ja rakenteellisiin muutoksiin. Tuotimme näistä teemoista sisältöä alan keskeisimpiin tapahtumiin. Esimerkiksi NUORI2020-tapahtumassa Tampereella esiteltiin yhdessä Nuorten Akatemian kanssa tuotettua nuorten saavutettavamman harrastustoiminnan mallia ja Nuoren Kirkon kanssa Aatos ja Amine -katsomusdialogista toimintamalliamme.

Yhdenvertaisuuden edistäminen nuorisotyön alalla edellyttää pitkäjänteistä ja jatkuvaa kehittämisprosessia, jonka aikana luodaan ja testataan käytännössä moniulotteisia lähestymistapoja syrjinnän poistamiseksi sekä heikommassa asemassa olevien nuorten yhdenvertaisten mahdollisuuksien edistämiseksi.

Vuosina 2020–2021 tuotamme yhteistyössä Oulun kaupungin nuorisopalveluiden kanssa yhdenvertaisuuden toteutumisen arviointityökalun ja mallin siitä, miten paikallisen arviointiprosessin kautta voidaan tehdä näkyväksi yhdenvertaisuuden toteutumisen haasteita ja muuttaa tarvittaessa käytänteitä ja tapoja tehdä nuorisotyötä. Vuoden 2020 loppuun mennessä olimme poikkeusvuoden haasteista huolimatta kyenneet toteuttamaan runsaasti kohdennettuja haastatteluja nuorisotyöntekijöiden, nuorten parissa toimivien muiden tahojen edustajien sekä nuorten kanssa. Haastattelujen (yhteensä

98 ohjaajaa 18 ryhmähaastattelussa ja 69 nuorta 11 ryhmähaastattelussa) kautta saimme kerättyä paljon arvokasta tietoa. Haastattelujen lisäksi arviointityökalun kehittämisen tueksi järjestettiin kymmenen nuorten työpajaa (osallistujina 89 nuorta) sekä kerättiin nuorisotyön havainnoinnin avulla tietoa kohderyhmien käyttäytymisestä ja osallistujien vuorovaikutuksesta yhdenvertaisuuden kehittämisen näkökulmasta.

Toteuttamamme kehittämisprosessi sai runsaasti positiivista palautetta Oulussa. Nuorisotyöntekijät ja nuoret kokivat työmme erittäin tärkeäksi. Nuorisotyöntekijät toivat erityisesti esille, miten paljon he ovat kaivanneet tukea ja tilaa yhdenvertaisuuden teemoista käydyille yhteisille keskusteluille. Vuoden aikana Oulun nuorisopalveluissa RKI:n johdolla käynnistynyt nuorisopalveluiden työyhteisöjen yhteinen osallistava arviointiprosessi edesauttoi yhdenvertaisuuden kokonaisvaltaisen ymmärryksen lisääntymistä muun muassa työntekijöiden itsereflektoinnin kautta ja arviointiprosessi vahvisti näin ollen koko henkilöstön tavoitteellista sitoutumista yhdenvertaisuuden edistämiseen.

Osallistavan prosessin ja rakentavan dialogin myötä keskustelu yhdenvertaisuudesta siirtyi yhdenvertaisen nuorisotyön puheen tasolta ja yleisistä strategiataavoitteista nuoriso-ohjaajien jokapäiväisen työn arkeen kiinnittyväksi, kaikkia koskevaksi asiaksi. RKI:n pitkäjänteisen kehittämistyön tuloksena syntyvä yhdenvertaisuuden arvioimisen työkalu ja malli on jo nyt herättänyt paljon valtakunnallista kiinnostusta ja Allianssi valitsi mallin esiteltäväksi NUORI2021-tapahtumassa.

“Ensimmäisen kerran varmaankin meidän tiimi näin syvällisesti pääsi keskustelemaan yhdenvertaisuuden teemoista. Oli tosi hyviä kysymyksiä. Itsekin sain oivalluksia, miksi jotain on niin vaikea tehdä ja viedä eteenpäin.”

”Voimauttavaa olla näin tärkeän asian äärellä ja saada työkaluja siihen, kuinka voi itse konkreettisesti edistää asiaa.”

Katsomukset koskettavat meitä kaikkia, mutta ne pääsevät harvoin yleisten tai arkisten keskusteluiden keskiöön. RKI:n Aatos ja Amine -elokuvakasvatuksellisessa kokonaisuudessa hyödynnettiin Reetta Huhtasen ohjaaman dokumenttielokuvan myötäelävää näkökulmaa, luotiin turvallisempaa tilaa ja tarjottiin malleja tunteita herättävien ja haastavienkin keskustelunaiheiden käsittelylle nuorten kanssa. Elokuvan universaalit aiheet, kuten maailmankuvien moninaisuus, yhteisöjen vaihtelevat elämäntavat tai syrjinnän kokemukset ovat usein suuria aikuisillekin keskenään pohdittaviksi. Nuorisotyöntekijöiden ja nuorten parissa toimivien vapaaehtoisten ohjaajien kouluttamisen kautta pyrimme vaikuttamaan siihen, että nuorisosalalla toimivilla olisi paremmat valmiudet keskustella erilaisista katsomuksista nuorten kanssa, fasilitoida katsomusdialogia nuorten kesken ja siten turvallistaa nuorten tiloja sekä edistää moninaisesti katsomuksiaan elävien nuorten yhdenvertaisuuden toteutumista.

Ohjaajakoulutuksissa keskityttiin katsomusdialogin ohjaamiseen liittyvien taitojen kehittymiseen tavoitteena tarjota eri koulutuksen, kokemusten ja osaamisen näkökulmasta eri lähtötilanteista tuleville osallistujille riittävät vähimmäistiedot ja -taidot siihen, että he pystyvät ohjaamaan mielekästä, turvallista ja kunnioittavaa keskustelua Aatos ja Amine -elokuvan katsojakokemuksista sekä elokuvan nuoria puhuttelevista aiheista. Koulutukseen osallistumisen jälkeen osallistujilla on ollut mahdollista perehtyä aiheeseen myös syvälisemmin RKI:n tuottaman tukimateriaaliin kautta itsenäisesti sekä saada tukea ja suunnitteluapua

RKI:n työntekijöiltä nuorille suunnattujen katsomusdialogityöpajojen järjestämiseen.

Vuoden aikana koulutettiin noin sata ohjaajaa, jotka saivat työnsä tueksi Aatos ja Amine -elokuvaan perustuvan oppaan, työpajamallin ja suunnitteluapua. Lisäksi elokuvasta järjestettiin yleisönäytöksiä ja niihin liittyviä paneelikeskusteluja sekä kokonaisuutta esitteleviä tilaisuuksia.

Kokonaisuutta kehitettiin koulutettujen ohjaajien ja saadun palautteen perusteella vuoden kuluessa, minkä lisäksi kehittämistyössä hyödynnettiin Suomen nuorisosalan keskeisten toimijoiden osaamista ja näkemyksiä nuorisosalan tarpeista. Suomen Partiolaiset, Lasten ja nuorten keskus sekä Kunnallisen nuorisotyön osaamiskeskus Kanuuna toimivat pääkumppaneinamme tässä katsomusdialogia ja elokuvakasvatusta yhdistävässä kehittämistyössämme. Nämä valtakunnalliset nuorisotyön toimijat mahdollistivat verkostoillaan nuorisotyöntekijöiden laajan alueellisen ja toimialallisen tavoittamisen. Lisäksi ohjaajakoulutuksien sisältöjen kehittämisessä saatiin tukea Islamia Queeristi -hankkeen Wasla-kollektiivilta.

Aatos ja Amine -ohjaajakoulutuksen käyneet nuorisosalan työntekijät ja vapaaehtoiset ovat järjestäneet ja voivat tulevaisuudessakin järjestää työpajoja osana työtään nuorten kanssa ympäri Suomea. Työpajojen kautta moninaisten katsomusuhteiden huomioiminen ja kunnioittaminen tukee kattavasti nuorten yhdenvertaisuuden toteutumista järjestöjen, kunnallisten, seurakuntien ja muiden tahojen ja yhteisöjen toteuttamassa nuorisotyössä.

RKI:n suoraan nuorille järjestettävän toiminnan tavoitteena on erityisesti vähemmistöihin kuuluvien sekä yhteiskunnassa marginalisoidussa asemassa olevien nuorten omaehtoisen toiminnan tukeminen ja toimijuuden vahvistaminen. Tavoitteenamme on, että nuorten luova ja innovatiivinen energia toisi yhteiskuntaan uusia tapoja edistää aktiivisesti yhdenvertaisuutta, oikeudenmukaisuutta ja globaalia vastuuta paikallisesti, kansallisesti ja globaalisti.

Vuoden 2020 aikana järjestimme Opetushallituksen tuella 27 Toiveista totta -solidaarisuustyöpajaa nuorille. Työpajojen tavoitteena oli vahvistaa nuorten yhteiskunnallista toimijuutta ja erityisesti tukea nuorisoryhmien osallistumista Euroopan solidaarisuusjoukkojen solidaarisuusprojektien rahoitushakuihin. Työpajoissa nuorten ryhmät pääsivät kehittämään omaa yhteiskunnallista ajatteluaan sekä kehittämään ratkaisuja tunnistamiinsa yhteiskunnallisiin muutostarpeisiin ideatasolta aina valmiiseen rahoitushakemukseen asti sekä pohtimaan yhdessä syvällisemmin erilaisten projektien yhteiskunnallisia vaikuttamismahdollisuuksia.

Tuotimme solidaarisuustyöpajojen tukimateriaaliksi nuorille suunnatun oppaan ja podcastin: Aktivistin opas solidaarisuusprojekteihin -opas toimii apuna projektityön eri vaiheissa. Oppaassa kerrotaan lisäksi faktoja ja vinkkejä suoraan solidaarisuusprojekteihin liittyen. Neliosainen podcast-sarja

sen sijaan pohtii nimensä mukaisesti ääneen: “Miten solidaarisuutta tehdään?” Podcastissa käydään Solidaarisuusjoukkojen hakuprosessin eri vaiheita läpi nuoren näkökulmasta. Podcastin sisällön suunnitteli ja juontaa inklusiivisuuteen ja vammaisaktivismiin perehtynyt nuori toimittaja ja RKI:n koulutustoiminnassa vuosia mukana ollut Julianna Brandt, joka myös haki ja sai podcastin tuotannon aikana myönteisen solidaarisuusprojektien rahoituspäätöksen oman ryhmänsä kanssa.

Tavoitteiden mukaisesti tuottamamme tukimateriaalit ja työpajat tavoittivat erityisesti erilaisiin vähemmistöryhmiin kuuluvia nuoria, jotka jäävät usein yhteiskunnallisen resurssienjaon ja osallisuusrakenteiden ulkopuolelle. Vuoden aikana yhteensä seitsemäntoista nuorten ryhmää (noin 100 nuorta), jotka osallistuivat RKI:n järjestämiin työpajoihin saivat solidaarisuusprojekteilleen Opetushallituksen myöntämän rahoituksen. RKI:n pitkäjänteinen työ nuorten aktivistiryhmien parissa ja merkitys nuorten yhdenvertaisuuden edistäjänä ja omaehtoisen yhteiskunnallisen toiminnan tukijana näkyy selkeästi solidaarisuusjoukkojen rahoituksissa: noin 70 prosenttia kaikista nuorten ryhmistä, joille Opetushallitus on myöntänyt nuorten solidaarisuusprojektitukea vuosina 2019–2020 on saanut tukea ideointiinsa sekä suunnittelu- ja kirjoittamisprosessiinsa RKI:n solidaarisuustyöpajoissa.

“Erytystä tukea tarvitsevien nuorten kannalta varsinainen hakuprosessi oli alussa vaikea ymmärtää useiden abstraktien käsitteiden vuoksi. Hakulomakkeen englanninkielisyys sulki automaattisesti osan nuorista ulkopuolelle. Hakemuksen tekoon oli vaikea osallistua ja sitä oli vaikea soveltaa nuorelle, jolla on keskittymisen vaikeutta, haasteita ymmärtää abstrakteja asioita ja heikko englannin taito. Oulun kaupungin ja Rauhankasvatusinstituutin tuki ja apu hakemuksen tekemisessä oli korvaamatonta ja ilman sitä emme olisi saaneet hakemusta tehtyä. Apu ja tuki tarkoitti yhteiseksi varattua aikaa, kirjoitusapua, tulkinta-apua ja asioiden selittämistä auki. Saatuaamme myönteisen päätöksen rahoituksesta Oulun nuorisopalvelut on jatkanut nuorten tukemista, mikä on ollut todella hienoa ja tarpeellista.”

3. Globaali vastuu: kohti kestävämpää tulevaisuutta

Vuosi 2020 käynnistyi globaalin vastuun teeman näkökulmasta vauhdikkaasti: julkaisimme tammi-kuussa Educa-messuilla ulkoministeriön kanssa yhteistyössä tuotetun Agenda 2030 Teemapäivät opettajan oppaan (<https://teemapaivat.maailma2030.fi/>) ja monimediallisen verkkosivuston.

Painettua opasta jaettiin yksistään messujen aikana noin 2 000 kappaletta ja julkaisutilaisuuden jälkeen se lähetettiin kaikkiin Suomen peruskouluihin (3 000 kpl). Laajan suosion ja kovan kysynnän vuoksi oppaasta tilattiin jo kahden kuukauden jälkeen lisäpainos (4 500 kpl). Educa-messujen lisäksi opasta jaeltiin muun muassa Suomen opettajaksi opiskelevien (SOOL) Talvipäivillä Jyväskylässä. Oli ilo huomata, kuinka hämmennyneen ilahtuneita opiskelijat olivat saadessaan printtiversion oppaasta itselleen! Vuoden aikana opasta on voinut tilata suoraan ulkoministeriön julkaisupalvelusta ja se on opettajilta ja rehtoreilta saadun palautteen mukaan aktiivisessa käytössä kouluissa eri puolella Suomea.

Hyödynsimme opasta ja erityisesti siihen sisältyvien palestinaalaisten ja myanmarilaisten nuorten videotarinoita myös opettajakoulutuslaitosten kanssa tehdyssä yhteistyössä. Tavoitimme vuoden aikana globaalin vastuun teemallisten työpajojen kautta Rauman, Turun, Joensuun, Oulun, Tampereen, Jyväskylän ja Helsingin yliopiston opettajaopiskelijoita ja Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogiopiskelijoita yhteensä yli kaksisataa.

“Sopii monipuolisesti eri oppiaineiden sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamiseen.”

“Tunnit ovat loppuneet “kesken”, sillä materiaali on antanut valtavan paljon aiheita keskusteluun!”

Vuoden aikana suunnittelimme uudenlaisia Ilmiö-mäinen Agenda -koulutuskokonaisuuksia ja fasilitoituja työpajoja oppaan jalkauttamiseksi oppilaitoksiin. Koulutuskokonaisuuksissa perehdytään oppaaseen, syvennytään kestäväen kehityksen teemoihin ja tavoitteisiin sekä ideoidaan näiden hyödyntämistä kouluissa. Lupaavan alkuvuoden jälkeen meidän oli kuitenkin mahdollista toteuttaa ainoastaan muutamia koulutuksia (joista mainittakoon yhtenä Joensuun seutukunnan vesopäivä) ja

koulu yhteistyön näkymien ollessa kaikin puolin epävarmalla pohjalta, päätimme suunnata ja keskittää globaalin vastuun toimintaamme toisin: vahvistimme yliopistoyhteistyötä sekä monipuolistimme globaalin vastuun koulutuksissa käyttämiämme materiaaleja.

Käytännössä tämä tarkoitti yhtäältä pidempien pedagogisten prosessien suunnittelua ja käynnistämistä (pilotti Tuusulan kunnan kanssa), joissa yhdistyy ainutlaatuisella tavalla koulutusjohtamisen ja pedagogisen johtajuuden (Jyväskylän yliopisto), globaalikasvatuksen (Oulun yliopisto) sekä Agenda 2030 -teemat. Toisaalta tämä



Opettajan opas

Agenda 2030 teemapäivät

tarkoitti 17. kestävän kehityksen tavoitteen mukaisen globaaleiden kumppanuuksien vahvistamista, mikä viittaa työssämme muun muassa Suomen kumppanuusmaiden järjestöjen tuottamien rauhankasvatuksen moninaisia teemoja käsittelevien kasvatuksellisten materiaalien kartoittamista ja koostamista. Lisäksi tämä tarkoitti toteuttamamme rauhankasvatuksen eettisen ulottuvuuden vahvistamista, missä nojaudumme erityisesti Manchester Metropolitan University:n palkittuun tutkimusperustaiseen lähestymistapaan (<https://www2.mmu.ac.uk/esri/teacher-resource/>).

On muistettava, että uusien painotusten lisäksi RKI:n globaalien vastuun temaattinen työ sisälsi menneiden vuosien tapaan ainutlaatuisen valtakunnallisen Maailmankoulun opettajaverkoston toiminnan. Verkoston opettajista useat ovat olleet mukana pitkään, yli kymmenen vuotta, vahvistaen aktiivisesti omien kuntiensä globaalikasvatusta hankkeiden, koulutusten ja tapahtumien kautta. Pidämme tärkeänä ja merkityksellisenä, että pystyimme tarjoamaan myös poikkeusaikana verkoston kautta opettajille tutun mallin ja tilan kuulumisten ja kokemusten, ajatusten ja ideoiden vaihtamiselle. Vuonna 2020 jatkoimme verkostomaista toimintaa pitkäaikaisten yhteistyöpaikkakuntiemme kanssa: kokoonnuimme alkuvuodesta suunnittelemaan tulevaa Helsingissä ja siirryimme sittemmin tapaamaan säännöllisesti virtuaalisten iltapäiväkahvittelujen merkeissä loppuvuoden ajaksi. Ylläpidimme ja kehitimme opettajien globaalien vastuun resurssikeskus Maailmankoulu.fi -sivustoa, joka tavoitti yhä kasvavissa määrin ammattikasvattajia. Vuoden aikana sivustolla oli yhteensä 52 000 istuntoa ja 95 000 sivukatselukertaa. Tavoitimme ja palvelimme opettajia myös sosiaalisen median kautta ja esimerkiksi Maailmankoulun Facebook-sivujen seuraajamäärä joulukuussa 2020 oli noin 1 680 henkilöä (+ 80). Maailmankoulun uutiskirje tavoitti satoja opettajia kuukausittain.

Tuotimme uutta materiaalia myös yhdessä nuorten aktivistien kanssa. Monimediallisen Nuoret ja Rohkeat -kokonaisuuden tavoitteena on tuoda esille nuorten yhteiskunnallista toimijuutta ja rohkaista ja motivoida nuoria toimimaan aktiivisesti

globaalien oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen puolesta. Kokonaisuus toteutettiin osana Fingon koordinoimaa Frame, Voice, Report! -tuki-järjestelyä. EU-rahoitusta saanut hanke toteutettiin yhteistyössä Suomen Rauhankasvatustajien kanssa ja se koostui nuorten tekemistä videoista, joissa he kertoivat omasta aktivismistaan Suomessa ja eri puolilla maailmaa (17 kpl), verkkotehtävistä nuorten kanssa toimiville (21 kpl), nuorista aktivisteista kertovista artikkeleista Voima-lehdessä (13 kpl), Protesti – Vastarannan historiaa –kirjan suomenkielisen painoksen tuottamisesta ja uusista (aktivisti)teetti-harjoituksista sekä koulutuksista opettajaopiskelijoille.

Materiaalia tuotettiin erityisesti nuorisotyössä ja järjestöissä hyödynnettäväksi, mutta materiaalista hyötyvät kasvattajat laajemminkin. Agenda 2030 -tavoitteet esiteltiin tarkemmin videoihin liittyvissä harjoituksissa, jotta ne tulisivat paremmin tutuiksi myös kokonaisuutena. Osa materiaaleista, esimerkiksi YouTube-videot toimivat myös suoraan nuorelta nuorelle. Materiaalisen laadukkuudesta, ajankohtaisuudesta ja vaikuttavuudesta kertoo se, että kustannusosakeyhtiö Otava pyysi saada sisällyttää Dakota Demirbasin LBTQI+ -aktivismistaan ja sukupuolienormien haastamisesta kertovan videon uuteen yläkoulun äidinkieli ja kirjallisuus -oppimateriaalinsa. Myönsimme Otavalle tietysti luvan ja yksinomaan heidän julkaiseman uuden Särmää 8 -oppimateriaalin kautta tavoitamme videoillamme kymmeniä tuhansia nuoria tulevien vuosien ajan.



Nuori aktivisti Ajak kertoo työstään yhdellä Nuoret ja Rohkeat -videoista.

4. Rauhankasvatuksen viesti ja kumppanuus

RKI:n viestintä tuki monipuolisesti rauhanjärjestöjen vaikuttamistyötä ja edisti yhteiskuntarauhan, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön sekä globaalikasvatusteemojen näkyvyyttä Suomessa. Tuotimme viestintäsältöä omissa viestintäkanavissamme: verkkosivuilla, Näkökulmia-blogissa sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn) sekä Maailmankoulun uutiskirjeessä. Tiedotimme tapahtumistamme, koulutuksistamme ja koulutusmateriaaleistamme muun muassa kumppaneiden sähköpostilistoilla ja sosiaalisen median ryhmässä, laadimme tiedotteita ja olimme yhteydessä mediaan. Viestimme myös erilaisissa tapahtumissa, messuilla ja seminaareissa paikan päällä. RKI:n henkilöstö on toimialalla tunnettu ja arvostettu monipuolisesta asiantuntemuksestaan ja olemme kysytyjä puhujia eri ministeriöiden, aluehallintoviranomaisten, kuntien, kirkollisten toimijoiden, järjestöjen ja muiden tahojen, kuten Opetushallituksen tilaisuuksissa.

Vuoden aikana teimme uuden audio-muotoisen viestinnän aluevaltauksen tuottaessamme vuoden 2020 aikana kaksi podcast-sarjaa: ”Mistä katson maailmaa?” -podcast käsitteli dialogitaitoja ja ”Miten solidaarisuutta tehdään?”

-podcast puolestaan nuorten omaehtoista kansalaisvaikuttamista ja solidaarisuutta.

RKI julkaisi yhdessä muiden rauhanjärjestöjen kanssa Ydin-lehteä, johon tuotimme asiantuntijatekstejä



ja taitoimme mainossisältöä uusista tukipalveluistamme ja materiaaleistamme. Lisäksi RKI:n työntekijät ja vapaaehtoiset kirjoittavat asiantuntija-artikkeleja ja heitä haastateltiin kasvatustieteen ammattilehtiin, järjestöjen jäsenlehtiin ja muihin alan julkaisuihin. Pyrimme tekemään viestinnästä entistä saavutettavampaa niin teknisesti kuin viestinnän sisältöjen puolesta: panostimme muun muassa sosiaalisen median saavutettaviin sisältöihin, litteroimme kaikki podcast-jaksot ja loimme kaikkiin tuottamiimme videoihin saavutettavat tekstitykset. Syksyllä 2020 aloitimme RKI:n uusien verkkosivujen rakentamisen. Viestinnän työntekijät kävivät tätä varten kouluttautumassa Avidly-nimisen digipalveluntarjoajan saavutettavuuskoulutuksessa, sillä uusien verkkosivujen tekninen ja viestinnällinen saavutettavuus ja selkeä käyttöliittymä nähtiin ensiarvoisen tärkeänä asiana, jonka päälle oli hyvä rakentaa uutta.

Pyrimme pitämään viestintämme kaikki osa-alueet mahdollisimman moniäänisinä ja -näköisinä sekä kirjoittamaan auki valtarakenteiden näkyväksi tekemistä ja niiden haastamista kasvatuksen keinoin. Varmistimme, että kaikki tekemämme viestintä oli inklusiivista, antirasistista ja mahdollisimman monella tapaa saavutettavaa.

RKI:n verkkosivuilla on ollut noin 15 000 istuntoa (sessions) ja 31 000 sivukatselukertaa (page views) ja Facebook -sivuilla oli noin 1 580 seuraajaa (+180).

Eniten näkyvyyttä RKI:n Facebookissa saavutti yllättäen heinäkuiset julkaisut: Julkaisun, jossa julkaistiin uuden ”Mistä katson maailmaa?” -podcastin ensimmäiset kaksi jaksoa, orgaaninen kattavuus oli 3 500 ihmistä. Heinäkuun lopussa julkaistu hakukuulutus Katsomusten ja kulttuurien välisen dialogin ohjaajakoulutukseen keräsi 4 000 ihmisen kattavuuden.

5. Projektioorganisaatio mahdollistaa kehittämisen tuoden samalla haasteita toiminnan vaikuttavuuteen ja kestävyYTEEN

RKI:n jäsenistö koostuu kasvatusalan, rauhanjärjestöjen sekä rauhankasvatuksen arvoihin sitoutuneista yhdistys- ja henkilöjäsenistä. RKI:lla on 13 jäsenjärjestöä ja noin 50 henkilöjäsentä. RKI:n toiminnan laajuus ja aktiivisuus perustuvat osaavaan ja sitoutuneeseen vapaaehtoisten verkostoon.

Järjestön toimintaa ohjasi rauhan- ja kasvatusalan asiantuntijoista koostuva hallitus. RKI:n hallitukseen kuului puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 12 jäsentä vuonna 2020: hallitukseen kuului Rilli Lappalainen (puheenjohtaja), Laura Lodenius (varapuheenjohtaja), Hannele Tallqvist, Ville Leino, Antti Korhonen, Antti Kurko, Leif Hagert, Hanna Laitinen, Karoliina Mutanen, Ulla Mikkola, Ruut Kaukinen, Sophia Wekesa ja Aino Hollo. Hallitus kokoontui yhdeksän kertaa vuoden aikana. Hallituksen kokouksia valmisti työvaliokunta, johon kuuluivat seuraavat neljä hallituksen jäsentä: Rilli Lappalainen, Laura Lodenius ja Karoliina Mutanen sekä yhdistyksen toiminnanjohtaja Riikka Jalonen. Elokuun loppuun saakka työvaliokunnan jäsenenä toimi Hanna Laitinen ja syyskuusta lähtien Antti Korhonen.

RKI:n hallinnosta ja käytännön toiminnan organisoimisesta vastasivat työntekijät. Kaiken kaikkiaan RKI:lla työskenteli keskimäärin 10 henkilöä kokoaikaisissa työsuhteissa joka kuukausi. Vuoden lopussa hallitus teki historiallisen päätöksen vakinaistamalla ison osan RKI:n työntekijöistä kaksinkertaistaen vakituisten työntekijöiden määrän kerralla neljästä kahdeksaan. RKI:ssa työskentelee vakituudessa työsuhteessa toiminnanjohtaja Riikka Jalonen, johtavat asiantuntijat Hanna Mithiku

(nuorisotyö ja kansalaisvaikuttaminen) ja Mari-Anne Okkolin (oppilaitosyhteistyö), koulutussuunnittelija Elina Lauttamäki, viestintäsuunnittelijat Heli Pekonen ja Jenni Leppänen sekä asiantuntijat Akunna Onwen (antirasismi) ja Anna Litewka-Anttolainen (yhdenvertaisuus). Lisäksi RKI:lla työskenteli hankeilanteesta riippuen yhdestä viiteen koordinaattoria, suunnittelijaa ja kouluttajaa määräaikaisissa työsuhteissa sekä yhdestä viiteen korkeakouluharjoittelijaa per kuukausi. Talous- ja hallintopalvelut järjestettiin jakamalla yhteinen talous- ja hallintopäällikkö Nuorten Akatemia ry:n kanssa. Toimintavuoden aikana RKI toimi työnantajana kaikkiaan 35 työntekijälle ja harjoittelijalle. Työntekijät sijoittuivat pääosin Helsingin toimipisteelle. Lisäksi Oulussa työskenteli yhdenvertaisen nuorisotyön asiantuntija, ja Jyväskylässä työskentelivät Maailmankoulun alueellinen koordinaattori sekä oppilaitosyhteistyön johtava asiantuntija. RKI:n toimisto sijaitsi MLL:n talossa Helsingin Kalliossa marraskuuhun saakka, jolloin muutimme 500 metriä itään päin Kalliolan Setlementtitalon toiseen kerrokseen isompien ja kasvavalle organisaatiollemme paremmin soveltuviin tiloihin. Tupaantuliaiset odottavat vielä kokoontumisrajoitusten väistymistä.

RKI:n perusrahoitus tulee oikeusministeriön myöntämästä rauhantyön yleisavustuksesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä nuorisjärjestöjen toiminta-avustuksesta. RKI:n kokonaistuotot olivat vuonna 2020 yhteensä 595 298 euroa, joista yleisavustuksilla katettiin noin 15 prosenttia. Loput 85 prosenttia tuloista koostui kahdestakymmenestä eri kokoisesta hankerahoituksesta, palvelu- ja koulutusmyynnistä sekä muusta omasta varainhankinnasta kuten jäsenmaksutuotoista.

RKI:n viestintää ja muuta perustoimintaa ylläpidettiin oikeusministeriön myöntämällä rauhantyön 76 000 euron yleisavustuksella. Yleisavustus mahdollisti myös hankerahoituksen saamisen edellyttämän työajan resurssoinnin esimerkiksi suunnittelu- ja hankehakemusten kirjoittamiseen sekä hankerahoitteen toiminnan kokonaishallinnoinnin ja hankkeissa tuotettujen tuotosten ja tulosten vaikuttavuuden ja kestävyuden vahvistamisen. Valtakunnallisena nuorisotyön palvelujärjestönä olemme yksi opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisotyön yleisavustuksen saajista. Nuorisotyön yleisavustus ei kuitenkaan edelleenkään vuonna 2020 vastannut määrältään järjestömmen työn laa- tua eikä laajuutta, ollen vuonna 2020 14 000 euroa ja kattaen siten alle 10 prosenttia nuorisotyömme kokonaiskustannuksista. Yleisavustusten niuk- kuus vaikuttaa nuorisotyömme vaikuttavuuteen ja hankkeissa tuotettujen oppien kestävään jalkaut- tamiseen toimialalla. Nuorisotyömme laadusta kertoo selvästi vuodesta toiseen kasvavat kehittä- mishankerahoitukset, mutta yleisavustuksen määrään työmme kehittymisellä ja valtakunnallisella merkityksellä ei ole valitettavasti vielääkään ollut vaikutusta.

Yksi isoimmista RKI:n toiminnan rahoittajista on Euroopan unioni ja RKI on hankerahoitteisesti onnistunut vuodesta toiseen tuomaan Suomeen ja rauhantyöhön runsaasti lisäresursseja inno- vatiivisella ja vaikuttavalla hanketyöllä. EU:n ra- hoitus kaikesta RKI:n toiminnasta oli kuitenkin vuonna 2020 pienempi kuin aikaisempina vuosina, ainoastaan noin 60 000 euroa. Syynä tähän oli korona -poikkeustilanne, joka siirsi monet kansain- väliset toimintamme tuleville vuosille.

Muita keskeisiä rahoittajiamme ovat ulkomi- nisteriö, jolta saamallamme noin 94 000 euron viestintä- ja globaalikasvatuksen hanketuella ylläpi- dimme ja kehitimme Maailmankoulua ja globaalin vastuun teemojen parissa tekemäämme työtä. Ope- tus- ja kulttuuriministeriön (yhteensä n. 58 000 €) ja Taiteen edistämiskeskuksen (n. 10 000 €) tuella kehitimme ja toteutimme erityisesti katsomusdialo- gi- ja elokuvakasvatustyötämme nuorisotyön toi- mialalla. Kehitimme nuorisotyön yhdenvertaisuut- ta, koulutimme nuorisotyöntekijöitä ja tuotimme työpajoja suoraan nuorille myös Opetushallituksen tuella (20 000 €) sekä Pohjois-Suomen aluehallinto- viraston myöntämällä hankeavustuksella (60 000 €). Opetushallituksen myöntämällä kolmella han- kerahoituksella (yhteensä 86 000 €) toteutimme satojen opettajien ja koulutusjohdon täydenny- skoulutusta antirasismien, tasa-arvon ja globaalin vastuun teemoista. Antirasistisen koulutuksen suurin rahoittaja oli Helsingin kaupunki: tuotimme koulutuskokonaisuuden kaupungin opetusalan hen- kilöstölle koulutusmyyntinä omakustannushintaan. Lisäksi ELY-keskus, ulkoministeriö sekä Opetushalli- tus ostivat meiltä koulutus- ja asiantuntijapalveluja.

RKI:n kulut olivat vuonna 2020 yhteensä 597 191 euroa. Osaava ja sitoutunut henkilöstö on RKI:n suurin voimavara. Vuoden kokonaiskuluista ylivoi- maisesti suurimman osan muodostavatkin palkka- kulut kattaen noin 70 prosenttia kaikista vuoden aikana syntyneistä kuluista. Muita merkittäviä kulu- eriä olivat oppaiden ja muiden materiaalien tuotan- to- ja painokulut sekä koulutusten järjestämiseen liittyvät suorat kulut.

RKI:n kirjanpidosta ja palkanmaksusta vastasi Leer- ma oy ja tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö BDO ja vastuullisena tilintarkastajana siellä Risto Ekholm, KHT.